

# อนุสาสนีปาฏิหาริย์แห่งองค์พ่อแม่ครูอาจารย์

## หลวงพ่อกัณหา สุขกาโม

วัดป่าทรัพย์ทวีธรรมาราม ตำบลวังหมี่ อำเภอน้ำหนาว จังหวัดราชสีห์มา

-----

วันนี้เป็นวันจันทร์ที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๘ ของศาสนาพุทธ  
คริสต์ศักราช ๒๐๒๕ ของศาสนาคริสต์ ฮิจเราะห์ศักราช ๑๔๔๖ ของศาสนาอิสลาม

วันเสาร์วันอาทิตย์เป็นวันหยุดทำงาน

วันจันทร์อังคารพุธพฤหัสบดีศุกร์เป็นวันทำงาน

การทำงานกับการปฏิบัติธรรมเป็นสิ่งเดียวกัน เป็นเซตเดียวกัน เป็นมรรค  
เป็นอริยมรรคเป็นกรรมเป็นกฎแห่งกรรมเป็นผลของกรรม ชีวิตนี้ก้าวไปด้วยความรู้  
ความเข้าใจ มีความสงบเป็นพื้นฐาน มีปัญญาเป็นพื้นฐาน เป็นกรรมเป็นกรรมฐาน  
สติปัฏฐานทั้ง ๔ ที่เป็นบริสุทธิคุณทั้ง ๔ เป็นประภัสสรทั้ง ๔ ประการ จะเป็น  
ความพอดีเป็นความพอเพียงเพียงพอ จะเป็นความสงบกับปัญญาควบคู่กันไป

ชีวิตนี้ก้าวไปด้วยความรู้ความเข้าใจ เหมือนแพทย์ผ่าตัดนะ แพทย์ผ่าตัดต้องม  
ความรู้ความเข้าใจ แพทย์ผ่าตัดสมอง เพราะสมองของมนุษย์นี้มีเส้นประสาทมาก  
ควบคุมสรีระร่างกาย แพทย์ผู้ผ่าตัดต้องมีปัญญาพร้อมกับมีความสงบ แพทย์จะผ่าตัด  
หัวใจ หัวใจเป็นศูนย์รวมส่งเลือดเข้าสู่ร่างกาย แพทย์ผู้ผ่าตัดก็ต้องมีปัญญามีความสงบ  
ถึงจะปลอดภัย

ชีวิตของเราเราต้องก้าวไปด้วยความรู้ความเข้าใจ ความสงบนี้ถึงเป็นสติปัญญา สัมปชัญญะตัวปัญญาถึงเป็นสติปัญญา คือฐานแห่งชีวิต เพราะทุกอย่างมันคือกรรม คือกฎแห่งกรรม คือผลของกรรม

เราทั้งหลายต้องรู้ความเป็นประภัสสรของทุกสิ่งทุกอย่าง ในการดำเนินชีวิตที่ ประเสริฐของเรา เราต้องเข้าถึงความพอเพียงเพียงพอ เข้าถึงความพอดี เปรียบเสมือน เข็มก็ยังเล็ก ภูเข็มน้อยก็เล็กเข้าไปอีก ผู้ที่จะหย่อนตัวเข้าไปในภูเข็มนั้นเพื่อจะเป็นกระบวนการ ในการทำงานก็ต้องสงบ ก็ต้องมีปัญญา มีปัญญาต้องมีความสงบ

ฉันทิก็ฉันทิ สติเป็นพื้นฐานก็ฉันทิ สัมปชัญญะเป็นพื้นฐานก็ฉันทิ เราจะได้เข้าถึงความเพียงพอพอเพียงเข้าถึงความพอดี สติสัมปชัญญะก็เหมือนกับเรา คัดหนังสือ เขียนหนังสือให้สวยงาม เราเขียนหนังสือคัดลายมือใหม่ ๆ ก็เขียนช้า ๆ

ประเทศพม่าเค้าฝึกสติปัญญาทั้ง ๔ เค้าถึงเดินช้า ๆ ยกเท้าช้า ๆ ที่เค้าสอนกัน ยกหนอออ ยกช้า ๆ แล้วก็ย่างหนอออ เหยียบหนอออ นั้นมันเหมาะสำหรับ ผู้ฝึกใหม่ปฏิบัติใหม่ เพื่อจะเจริญสติปัญญา ๔ มีสติรู้ตัวทั่วพร้อม เพื่อให้อยู่กับธรรม อยู่กับปัจจุบันธรรม อันนั้นสำหรับอยู่กับที่แคบ ๆ อยู่ในห้องนะ

การประพฤติการปฏิบัติธรรมมันเป็นมรรคเป็นอริยมรรค ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านบอกว่าชีวิตของเราเรามันต้องครบวงจรนะ ทั้งกายวาจา กิริยามารยาททั้งอาชีพทั้งใจมันต้องครบวงจร มันถึงจะเป็นทั้งหมดนะ

การปฏิบัติธรรมมันอยู่ที่เรารู้เราเข้าใจ เพื่อเป็นมรรคเป็นอริยมรรคไม่เฉพาะ อย่างใดอย่างหนึ่ง ความรู้ถึงเป็นคู่การประพฤติการปฏิบัติ เพราะวิถีชีวิตของเรา มันไม่ใช่ต้องนั่งอย่างเดียว ไม่ใช่เดินอย่างเดียว ไม่ใช่นอนอย่างเดียว ไม่ใช่ทำอย่างโน้น

อย่างนี้ออย่างเดียวมันเป็นวงจร ครบวงจร ทั้งกายวาจาภิรียมารยาทอาชีพทั้งใจ ต้องเอาธรรมนำชีวิต เพื่อบริสุทธิคุณ เพื่อเป็นทางสายกลาง มันเป็นความพอดี เป็นความพอเพียงเพียงพอ

เราทั้งหลายต้องพากันรู้เข้าใจทุกคนจะได้ฝึกตัวเอง ถ้าเราเอาธรรมนำชีวิต เอาธรรมนำชีวิต เอาสติคือความสงบเป็นฐานเอาปัญญาเป็นฐาน ชีวิตของเรามันจะเข้าถึงความดับทุกข์

เราทำอย่างนี้ปฏิบัติอย่างนี้ มันก็จะชำนาญชำนาญ เพราะเราทำไปเรื่อย ๆ มันไม่ถอยหน้าถอยหลัง มันจะก้าวไปด้วยความรู้ความเข้าใจ ด้วยความตั้งใจตั้งเจตนา การไปเรียนหนังสืออยู่ที่เราเข้าใจ ที่อ่านออกเขียนได้ลวกลบคุณหาที่โรงเรียน สำคัญอยู่ที่ความรู้เข้าใจ ถ้าเรารู้เข้าใจเราอ่านออกเขียนได้ บวกลบคูณหารที่ไหนก็ได้

ความรู้ความเข้าใจถึงเป็นสิ่งสำคัญ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ก็สำคัญอยู่ที่ความรู้ ความเข้าใจ เราจะพัฒนาเป็นทีมเวิร์คใหญ่หรือพัฒนาด้วยตัวเอง มันก็สำคัญอยู่ที่ความรู้ความเข้าใจ การฟังการบรรยายในศาสตร์ต่าง ๆ มันก็สำคัญอยู่ที่ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้ความเข้าใจนี้ถึงไม่ใช่ความจำนะ มันเป็นแสงสว่างทางปัญญา มนุษย์เรามีตานะ ตาภายนอกนะ แล้วก็ยังมีทั้งตาปัญญา ต้องรู้เข้าใจ เราทั้งหลายจะได้ก้าวไปความพอเพียงเพียงพอ ความพอดีนะ

เราคิดดูดี ๆ เราอยากจะได้มากมันได้มากมาย ไม่ได้ มันก็เท่าเท่า เราอยากได้น้อย มันได้น้อยมัย ไม่ได้ มันเท่าเท่านั้น เพราะทุกอย่างมันเป็นเช่นนั้นเอง

เราต้องรู้เข้าใจ เราทั้งหลายจะได้พากันเจริญสติเป็นพื้นฐาน การทำอะไรต้องใจอยู่กับเนื้อกับตัว เหมือนกับแพทย์ผ่าตัด เหมือนกับแห่รู้เข็ม

การปฏิบัติในปัจจุบันถึงถือว่ามันเป็นไฟต์นะ ไฟต์แห่งผิดถูกอย่างนี้แหละ อันหนึ่งสัญญาตญาณที่เป็นตัวตนอย่างนี้แหละ ตัวตนนะมันเป็นวิญญูสงสาร มันไม่รู้ไม่เข้าใจเป็นวิญญูสงสาร กายวาจาภิรียมารยาทใจเป็นวิญญูสงสาร มันเป็นสัญญาตญาณที่เป็นตัวเป็นตน หลง...มันไม่เข้าใจ เอาธาตุทั้งสี่ชั้นทั้งห้า आयตนะสี่บสองมาเป็นตัวเรา มันไม่รู้ จักกระบวนการกระแสของกรรม ของกฎแห่งกรรม ของผลของกรรม ไม่รู้กระแสของกระบวนการปฏิจจสมุปบาท

เราต้องรู้เข้าใจ เราทั้งหลายจะได้พากันมีความสงบมีปัญญาไปพร้อม ๆ กัน เข้าถึงความพอเพียงเพียงพอ เข้าถึงความพอดี

ถ้าเรารู้เราเข้าใจอย่างนี้ เราทุกคนก็จะทำได้ปฏิบัติได้ ก็ตั้งใจตั้งใจเจตนา เพราะปัญญารู้เข้าใจแล้ว เมื่อรู้เข้าใจแล้วอันนี้ก็ไม่คิดไม่พูดไม่ทำ มันก็หยุดกรรม หยุดเวรหยุดภัยด้วยสติปัญญาทั้งสี่นะ

การประพฤติกการปฏิบัติของเราถ้าเราปฏิบัติไปมันก็ชำนาญชำนาญใหม่ ๆ มันก็อาจจะเครียด เหมือนไฟกองใหญ่อย่างนี้แหละ เมื่อเรารู้ว่าไฟมันลุกเป็นกองไฟ กองเพลิงเราก็แยกฟืนออกไป แยกถ่านที่กำลังเผาออกไปมันก็จะเย็นลง เย็นลงนะ การประพฤติกการปฏิบัติมันต้องเป็นอย่างนี้

การประพฤติกการปฏิบัติมันต้องเข้าถึงความรู้ความเข้าใจ เข้าถึงธรรม ถึงปัจจุบันธรรม ชีวิตนี้มันก็จะมีความสงบมีปัญญา มีปัญญามีความสงบ เพราะรู้เข้าใจ เราจะไปตามรูปไปทำไมเพราะรูปมันไม่จบ เราจะไปตามเสียงทำไม เพราะเสียงมันไม่จบ เราจะตามกลิ่นไปทำไมเพราะกลิ่นมันไม่จบ จะตามรสไปทำไม เพราะรสมันไม่จบ จะตามสิ่งที่ผัสสะสิ่งแวดล้อมไปทำไมเพราะมันไม่จบ

เราจะตามจิตตามวาระจิตไปทำไมมันไม่จบ เราต้องรู้เข้าใจด้วยตั้งใจตั้งใจเจตนา เราทำอย่างนี้ปฏิบัติอย่างนี้นั้นก็จะเป็นความดีที่ประกอบด้วยปัญญาที่ติดต่อกันต่อเนื่อง ที่เค้าเรียกว่าบารมี ๑๐ ทศ ๒๐ ทศ ๓๐ ทศ เพื่อให้สมบูรณ์ทั้งอรรถะทั้งพยัญชนะ ด้วยความรู้ความเข้าใจนะ

เราทั้งหลายไม่ต้องไปหาความดับทุกข์ที่ไหน ความดับทุกข์อยู่ที่เรานี้เอง อยู่ที่ยาววาทความหนาของร่างกายคือคิပ် อยู่ที่ยาววาของเราเอง อยู่ที่หนาคิပ်ของเรา นี้เอง ตามหลักการตามอุดมการณ์อุดมธรรมมันเป็นอย่างนั้นหรือว่าเป็นอย่างนี้

เราทุกคนต้องเจริญสติปัฏฐาน ๔ เราทั้งหลายจะไปฟุ้งซ่านไม่ได้นะ ความฟุ้งซ่านเป็นหมอผ่าตัดไม่ได้ เพราะฟุ้งซ่านนี้แหย่รู้เข็มไม่ได้ เพราะฟุ้งซ่านไม่ใช่ความสงบ ไม่ใช่ความพอเพียงเพียงพอนะ เราทั้งหลายต้องเข้าสู่ภาคประพฤติภาคปฏิบัติ เราต้องมีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ

เราทั้งหลายมันไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตนนะ มันเป็นสภาวะธรรม มันเป็นกรรม มันเป็นผลของกรรม มันเป็นกฎแห่งกรรม ต้องรู้กรรมรู้เวร เราต้องหยุดกรรมหยุดเวรหยุดภัย ด้วยความรู้ความเข้าใจด้วยความดีที่เป็นบารมีติดต่อกันต่อเนื่อง ไม่ตามธาตุทั้งสี่ ไม่ตามขันธทั้งห้า ไม่ตามอายตนะสิบสองนะ ด้วยความรู้ความเข้าใจ

เราทั้งหลายจะได้เข้าถึงความพอเพียงเพียงพอเข้าถึงความพอดี ใจดีใจสบาย ก็ต้องมีปัญญา มีปัญญาก็ต้องใจดีใจสบาย หัวใจของเราทุกคนมันจะได้เป็น แอร์คอนชั่นดิชั่น กายวาจาภิรียมารยาทจะได้เป็นแอร์คอนชั่นดิชั่น ความตั้งใจ ตั้งเจตนาหยุดวิภูฏสงสาร ยกเลิกในการเดินทางที่ไม่ถูกต้อง มันจะย่ำต๊อกในความหลง ย่ำต๊อกในภพ ในชาติ ในอายตนะ ในผัสสะ ในอารมณ์

เราทั้งหลายต้องรู้เข้าใจ เราทั้งหลายจะได้มีแต่ความสงบมีแต่ปัญญา มีแต่ปัญญา มีแต่ความสงบ ชีวิตของเรามันจะมีความสุขมีความสุขดับทุกข์ ชีวิตของเราจะเข้าถึงพระนิพพานตั้งแต่ปัจจุบันนะ

เรารู้เข้าใจ เราทั้งหลายนะ จะได้เอาธาตุทั้งสี่ เอาขันธทั้งห้า เอาอายตนะทั้งสิบสองมาประพยุตคิมาปฏิบัติให้มีความสุข เพราะทุกอย่างนั้นมันเป็นความพอเพียงเพียงพอ เป็นความพอดี อยู่อย่างความไม่รู้ไม่เข้าใจมันเลยไปหาเรื่องหาราวให้กับตัวเอง หาเรื่องหาราวให้กับคนอื่น คำว่าตัณหานี้มันหาเรื่องหาราวนะ หาเรื่องหาราวให้ตนเอง หาเรื่องหาราวให้กับคนอื่น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงตรัสว่ามันไม่จบนะ เราจะได้จบด้วยความรู้ ความเข้าใจด้วยหลักการด้วยสติปัญญานี้แหละ สติคือความสงบ สัมปชัญญะคือตัวปัญญา เราทำอย่างนี้มันจะอบรมบ่มอินทรีย์ไปในตัวของมันเอง

เราทั้งหลายไม่ต้องไปหาความดับทุกข์ที่ไหนไปหาความสงบที่ไหน ความดับทุกข์อยู่ที่เรารู้เข้าใจ เราจะได้หาเรื่องหาราว ความไม่รู้ไม่เข้าใจมันเป็นทะเลไม่อ้อมด้วยน้ำ มหาสมุทรไม่อ้อมด้วยน้ำ เป็นไฟไม่อ้อมด้วยเชื้อ เต็มเท่าไรก็ไม่พอก็ไม่เต็ม ถมเท่าไรก็ไม่พอก็ไม่เต็ม

เราทั้งหลายต้องเข้าใจวิภูฏสงสาร เข้าใจในสังสาระ เราไม่ต้องไปหาพระนิพพานที่ไหน พระนิพพานอยู่ที่รู้เข้าใจ

อายุขัยของเราอยู่ได้ร่วม ๆ ศตวรรษหนึ่งนะ ถ้าเราคิดดูดี ๆ นะ เรามีปีติมีความสุขมีเอกัคคตา พัฒนาทั้งใจพัฒนาทั้งวิทยาศาสตร์มันอยู่ได้มากกว่าร้อยปี

เอาตัวตนเป็นที่ตั้งมันอายุน้อยอายุสั้นนะ เอาตัวตนนำชีวิตมันต้องไปตามผัสสะ ไปตามสิ่งแวดล้อมมันไม่สงบนะ เพราะว่าไปตามสิ่งแวดล้อม

ตัวตนนั้นแหละเค้าเรียกว่าคนสมาธิสั้นไปตามสิ่งแวดล้อม ตัวตนเค้าเรียกว่า เป็นคนไม่มีศีล ไม่มีสมาธิ ไม่มีปัญญาไปตามสิ่งแวดล้อมนะ

เราต้องรู้เข้าใจในการประพฤติการปฏิบัติ

วันจันทร์อังคารพุธพฤหัสบดีเป็นวันการทำงานมนุษย์ ถ้าเราเข้าใจพัฒนาใจ ให้มีความสุขที่สุดในโลกด้วยการเจริญสติปัญญานี้แหละ ทำอะไรก็ให้มีปิติ มีความสุขมีเอกัคคตา เพราะเราได้เสียสละ เราเอาธรรมนำชีวิตธรรมนำชีวิต ชีวิตของเราจะได้เข้าถึงบริสุทธิคุณให้ครบวงจรทั้งกายวาจาภิรียมารยาทอาชีพทั้งใจ เข้าถึงพระนิพพานนะ

พระนิพพานเป็นบริสุทธิคุณที่หยุดตัวหยุดตน หยุดความปรุงแต่ง วิทยาศาสตร์ ที่ทำให้ดีเค้าเรียกว่าความปรุงแต่งนะ ใจที่รู้เข้าใจ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เพื่อบริสุทธิคุณไม่ใช่เพื่อตัวเพื่อตน ถ้ามีตัวมีตนเมื่อไหร่มันก็มีความปรุงแต่ง ความปรุงแต่งมันก็ไม่หยุด ให้รู้เข้าใจ ถ้าไม่รู้เข้าใจมันจะไม่สงบนะ มันก็จะหาเรื่อง หาราวให้เราตลอด ความสงบกับปัญญาต้องไปพร้อม ๆ กัน

เราทั้งหลายนะจะเป็นใครที่ไหนก็ต้องเอาธรรมนำชีวิตเอาธรรมนำชีวิต ทุกคนต้องเน้นการประพฤติการปฏิบัติของเราให้สงบ อย่าไปฟุ้งซ่าน ต้องทำเหมือน แพทย์ผ่าตัดสมอง แพทย์ผ่าตัดหัวใจ ให้ทำเหมือนเค้าหยักรูเข็มเล็ก ๆ หรือว่าแพทย์ เค้าฉีดยาเข้าเส้นเลือด เค้าต้องนิ่ง เค้าต้องสงบ สติปัญฐาน ๔ ต้องก้าวไปอย่างนี้แหละ

การจะทำอะไรติดต่อกันเนืองกันนั้นมันจะเป็นศีลเป็นสมาธิเป็นปัญญา เป็นศีลปะแห่งชีวิตนะ จะยกเลิกตัวตน เป็นสัมมาสมาธิ เอาธรรมนำชีวิต ติดต่อกันเนืองกัน ๓ อาทิตยมันจะได้ผลนะ เราตอนต้นไม้ ๓ อาทิตยรามันจะออกมา เราจะปักไก่อ จะปักด้วยแมงไก่อหรือปักไฟฟ้าก็ ๓ อาทิตย ยกตัวอย่างให้ฟังนะ

เราทั้งหลายต้องเข้าใจด้วยปัญญานะ เราต้องเข้าสู่หลักการอุดมการณ์อุดมธรรม เราทั้งหลายจะไม่ได้ไปตามสิ่งแวดล้อม เราทั้งหลายจะได้เป็นผู้มีศีลมีสมาธิมีปัญญา ไม่ตามสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมมันมีอยู่ ความว่างของพระนิพพานมันเป็นความว่าง จากสิ่งที่มีอยู่ ไม่ใช่ว่างจากสิ่งที่ไม่มีอยู่นะ เมื่อเราเข้าใจธาตุมันก็เป็นธาตุ ชันธมันก็เป็นขันธ อายตนะก็เป็นอายตนะ เพราะทุกอย่างนั้นมันคือเหตุคือปัจจัย ไม่ใช่อะไรหรอก เราไม่รู้ไม่เข้าใจมันก็หมุนไปของมันอย่างนั้น ด้วยความไม่รู้ไม่เข้าใจ

ในชีวิตประจำวันของเรา เราต้องให้มีปิติมีความสุขในการประพฤติการปฏิบัติ ถ้าเราไม่มีปิติไม่มีความสุขในการประพฤติการปฏิบัติมันมีความทุกข์นะ ชีวิตของเรามันจะเป็นโรคซึมเศ้านะ ที่แพทย์หมอพยาบาลที่เค้าตรวจคนไข้ เค้าบอก ว่าเป็นโรคซึมเศร้านะ โรคซึมเศร้าหมายถึงเอาความหลงนำชีวิต เอาความหลงนำชีวิต มันก็ต้องมีทุกข์ มันถมเท่าไรก็ไม่พอ ถมเท่าไรก็ไม่เต็ม มันแบกความหลงของชีวิต มันก็เป็นทุกข์สิ

เราทุกคนต้องพากันเข้าใจ ตั้งใจตั้งใจเจตนา เข้าสู่อริยมรรคเข้าสู่สติปัญญา เราทุกคนจะได้พากันเป็นพระ คำว่าพระคือผู้รู้ผู้เข้าใจ เอาสติปัญญานำชีวิต เอาความสงบนำชีวิต เอาปัญญานำชีวิต ผู้เป็นข้าราชการก็เป็นพระได้ ผู้เป็นนักการเมืองก็เป็นพระได้ ผู้เป็นพ่อค้าประชาชนก็เป็นพระได้ ผู้เป็นนักบวช ก็เป็นพระได้

ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า เรารู้เข้าใจทุกคนเป็นพระได้หมด เพราะพระนั่นคือความรู้แล้วก็เข้าสู่ภาคประพจน์ภาคปฏิบัติ มีปิติมีความสุข ในการประพจน์การปฏิบัติ ทุกคนก็เป็นพระได้ โลกนี้จะไม่ว่างจากความเป็น พระอรหันต์ ปกติมันวิ่งไม่หยุดมันวิ่งเร็วอย่างนี้ นี่หยุดวิ่งนะอย่างนี้แหละ คำเรียกว่า หยุดกงจักรที่มันกำลังหมุนไป หยุดกงจักรของอวิชชาของความหลงที่มันเป็นความดี ที่ประกอบด้วยปัญญา

เราทั้งหลายก็จะเห็นคุณเห็นประโยชน์ในความถูกต้อง เห็นประโยชน์ แห่งพระธรรมพระวินัย เราทั้งหลายจะไม่กลัว ไม่กลัวพระธรรมไม่กลัวพระวินัย ไม่กลัวข้อวัตรปฏิบัติ เราทั้งหลายจะได้ยกเลิกความกลัว ยกเลิกโลกส่วนตัว โลกตัวตน เราทั้งหลายจะได้ยกเลิกไม่กลัวศีล ไม่กลัวสมาธิ ไม่กลัวปัญญา เข้าสู่ระบบศีล สู่สมาธิ สู่ปัญญา มีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาด้วยความรู้ความเข้าใจอย่างนี้

พวกนี้แหละไม่กลัว ไม่กลัวร้อน ไม่กลัวหนาว ไม่กลัวสุข ไม่กลัวทุกข์ เพราะความกลัวคือความไม่ถูกต้องนะ มันถูกต้องอยู่แล้วจะไปกลัวทำไม เพราะมันดับทุกข์หยุดทุกข์หยุดวิภวสงสารหยุดสังสารวัฏนะ เรารู้เข้าใจอย่าไปกลัว

เราไม่รู้ไม่เข้าใจในการปล่อยวาง เอาความหลง เอาตัวเอาตนปล่อยวาง ปล่อยวางอย่างนั้นมันก็เหมือนสัตว์เดรัจฉานนะ สัตว์เดรัจฉานมันปล่อยวาง มันไม่ได้พัฒนาวิทยาศาสตร์ไม่ได้พัฒนาใจไปพร้อม ๆ กัน เพราะสัตว์เดรัจฉาน มันปล่อยวางมันไม่รู้จักรการประพจน์การปฏิบัติ

เรารู้เข้าใจ รู้จักรการปล่อยวางก็คือไม่เอาความรู้สึคนำชีวิต เอาพระธรรมพระวินัย เอาสิกขาบทน้อยใหญ่ นำชีวิต ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านบอกเรา

ทั้งหลายว่าอย่าประมาทนะ ให้รู้เข้าใจให้มีปิติมีความสุขในการประพฤติการปฏิบัติ อย่าไปตามสิ่งแวดลอม เพราะปัจจุบันนี้ถึงว่าวาระสำคัญนะ วาระสำคัญทางกายวาจา กิริยามารยาทอาชีพทั้งใจเป็นวาระสำคัญแห่งชาตินะ เป็นวาระแห่งการเกิดการแก่ การเจ็บการตายการพลัดพราก เราจะได้รู้ว่าความประมาทความเพเลิดเพลินนี้ มันเสียหายนะ เสียหายทั้งส่วนตัวเสียหายทั้งส่วนรวมนะ

เราต้องรู้เข้าใจเราทั้งหลายอย่าไปประมาท ถึงสิ่งทั้งหลายทั้งปวงมันจะแซบ มันจะลุ่มมันจะนุ่มมันจะหอยมันจะอ่อยอะไรก็ช่างหัวเผือกช่างหัวมัน

เหมือนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชกาลที่ ๙ ของเมืองไทย ได้ตรัสกับพสกนิกรชาวไทยและชาวโลกว่า เราทั้งหลายรู้สิ่งแวดลอม รู้จักปล่อยรู้จักวางในความไม่ถูกต้อง อะไรก็ช่างหัวเผือกช่างหัวมัน เราต้องรู้เข้าใจ ต้องผ่านไปด้วยความรู้ความเข้าใจด้วยปิติด้วยความสุข เพราะสิ่งนี้ถูกต้องดีเพอร์เฟค เราต้องหยุดกาลหยุดเวลา ถ้าอย่างนั้นมันไม่หยุดกาลไม่หยุดเวลานะ กรรมมันหมุนไป ด้วยความไม่รู้ไม่เข้าใจ จะเอาไสยศาสตร์นำชีวิตไม่ได้นะ เราต้องหยุดเวรหยุดภัย หยุดวิฆณุสงสาร

เราทั้งหลายต้องพากันมาประพฤติปฏิบัติตัวเอง เราทั้งหลายเน้นมาที่ตัวเรา เพราะว่าเราดูแล้วพระพุทธเจ้าท่านบำเพ็ญบารมีหลายล้านชาติจนเป็นพระพุทธเจ้า ท่านก็เน้นที่พระพุทธเจ้า พระอรหันต์ชีณาสพผู้ฟังพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าท่านก็เน้นที่พระอรหันต์ ใครก็เน้นที่ใคร เข้าสู่ภาคประพฤติภาคปฏิบัติ เราไม่ต้องไปพึ่งพาอาศัยใคร ของอย่างนี้มันพึ่งพาอาศัยกันไม่ได้ เพราะกรรมเป็นเรื่องส่วนตัวเรื่องเฉพาะตน ต้องพากันประพฤติปฏิบัติ เราทั้งหลายต้องไม่กลัว

เราเกิดมามันก็แก่เจ็บตายพลัดพรากอย่างนี้ เพราะสิ่งเหล่านั้นเป็นประภัสสร  
 สิ่งเหล่านั้นมันแก้ไขไม่ได้ ก็ต้องรู้ว่าแก้ไขไม่ได้ ก็ยอมรับก็มีความสุขนะ

การแก้ไขเค้าต้องแก้ไขทั้งภายนอกคือวิทยาศาสตร์ แต่ความแก่ ความเจ็บ  
 ความตาย ความพลัดพรากมันเป็นเรื่องของใจก็แก้ที่ใจของเรา ทุกอย่างรู้เข้าใจ  
 มันก็ไม่มีปัญหานะ

ให้รู้เข้าใจเหมือนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าส่งพระอรหันต์ชีณาสพ  
 ออกไปเผยแผ่เมื่อสมัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ใหม่ ๆ นะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านบอกว่า ให้พระอรหันต์ชีณาสพไปทางละรูป  
 เพราะทรัพยากรของพระอรหันต์มันมีน้อย ต้องไปทางละรูป ไปทางละรูปก็ไม่ใช่ไร  
 ถ้ายกเลิกตัวตนทุกอย่างก็ไม่มีปัญหา ปัญญาอยู่ที่เรามีตัวมีตน สำคัญมันหมายความว่า  
 เราเป็นผู้หญิงเป็นผู้ชาย เป็นคนหนุ่มคนสาวคนแก่คนเฒ่าคนชราคนพิการ  
 เป็นผู้ดีกว่าเค้า เก่งกว่าเค้า มีปัญญากว่าเค้า มีเพาเวอร์มาก มีเขามีเราอย่างนี้แหละ  
 ถ้าเรายกเลิกตัวตนทุกอย่างไม่มีปัญหา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อนที่จะ  
 ปลอຍพระอรหันต์ออกไปเผยแผ่ท่านทดสอบด้วยคำถามนะ พอจะารู้หลักการ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านบอกว่า ไปที่นั่นเมืองนั่นเค้าคุณ  
 อย่างนี้แหละ เวลาเค้าว่าให้เรา เราจะทำอย่างไร พระอรหันต์ก็ตอบว่าก็ดีกว่าเค้าดีเรา  
 เค้าดีเราเราจะทำอย่างไร ก็ดีกว่าเค้าใช้ศัสตรา ถ้าเค้าใช้ศัสตราจะทำอย่างไร  
 ก็ดีกว่าเค้าฆ่า เวลาเค้าฆ่าเราจะทำอย่างไร ก็ดีกว่าเราไปกว่าเค้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็บอกว่า เออ...ถ้าอย่างนี้ไปได้ ไม่มีปัญหา

ถ้าเรายกเลิกตัวตนมันไม่มีปัญหา มันมีแต่ความสงบแต่ปัญญานะ เราต้องรู้เข้าใจ มันจะแก้ก็ช่างมัน มันจะเจ็บก็ช่างมัน มันจะตายก็ช่างมัน วันนี้อากาศจะร้อนจะหนาว ก็ช่างมัน ใครจะดีจะชั่วก็ไปแก้ไขเขาไม่ได้ เราต้องเข้าสู่ความสงบปัญญา รู้เข้าใจ เพื่อเอาปัญญาเป็นฐานเป็นสติปัญญา ด้วยความรู้ความเข้าใจอย่างนี้

วันเสาร์วันอาทิตย์เป็นวันหยุด หยุดธุรกิจหน้าที่การงานไปพัฒนาเรื่องจิตเรื่องใจ ไปทำวัตรสวดมนต์เจริญสมาธิภาวนาในศาสนาของตน ใครเป็นศาสนาพุทธก็ไปที่วัด วัดเป็นที่อยู่ของนักบวช นักบวชที่บวชไปหรือบวชมาเพื่อเอาพระธรรมพระวินัยชีวิต ยกเลิกทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่มีสัญชาติญาณที่เป็นนิติบุคคลตัวตน มีชีวิตอยู่ด้วยพระธรรมพระวินัย ไม่ทำอะไรตามใจตามอัธยาศัย เป็นผู้บริสุทธิ์คุณทั้งกายวาจาภิรียมารยาท อาชีพทั้งเรื่องจิตเรื่องใจ อย่างนี้เรียกพระธรรมพระวินัย ไปที่วัดเพื่อไปให้ทาน ทานในสิ่งที่จำเป็น ให้เข้าถึงความพอเพียงเพียงพอ

พูดถึงวัด ข้อวัตรข้อปฏิบัติมันก็มีกับเราทุกคนเพราะเรารู้เข้าใจ กายวาจาภิรียมารยาทนั่นแหละคือข้อวัตรข้อปฏิบัติ มันเป็นความรู้ความเข้าใจ มันจะเป็นปฏิบัติของชีวิต ชีวิตของเราถึงเป็นธรรมบุญไม่ใช่เป็นตัวเป็นตน มันถึงจะมีปิติ มีความสุขมีเอกัคคตา

ผู้ที่ถือศาสนาคริสต์ก็ไปที่โบสถ์ ไปทำอย่างเดียวกันเหมือนศาสนาพุทธ

ผู้ที่ถือศาสนาอิสลามก็ไปที่มัสยิด ทำอย่างเดียวกันเหมือนกับศาสนาพุทธ ไปประพฤติปฏิบัติธรรม

ใครถือศาสนาพราหมณ์ฮินดูก็ไปเทวสถาน เพื่อไปประพาศไปปฏิบัติ เพราะที่นั่นมันเป็นศูนย์รวม เราต้องรู้เข้าใจ คำทำอย่างนี้มาหลายร้อยหลายพันหลายหมื่นปีแล้ว เราต้องรู้เข้าใจในการประพาศการปฏิบัติ

เราเป็นมนุษย์สมัยใหม่เอาตัวตนเป็นที่ตั้งเค้าเรียกว่าสมัยเก่านะ เอาตัวตนเป็นที่ตั้งเค้าเรียกว่าบริโศคของเก่านะ ให้เข้าใจ เหมือนนางวิสาขามหาอุบาสิกาเข้าใจนี้พอที่จะพูดให้ฟังเป็นหลักการเป็นอุดมการณ์อุดมธรรม

นางวิสาขาได้เป็นพระอริยเจ้าเป็นพระโสดาบันตั้งแต่เด็ก ๆ นะ ได้อุปัฏฐากเทวคณบดีดาของสามีอย่างดีนะ ทุกอย่างตามมรรคตามอริยมรรค วันหนึ่งพ่อปู่อันเชิญพระซีเปลือยมาฉันอาหารที่บ้าน เพราะเลื่อมใสเห็นปล่อยวางทุกอย่างเลยเสื้อผ้าอาภรณ์ก็ไม่เหลือ ปล่อยวางนะ มีแต่ชุดวันเกิด เกิดมาอย่างไรก็เป็นอย่างนั้น ปล่อยวางหมดไม่มีอะไรเลย พ่อสามีเลื่อมใสนี้ว่าเป็นพระอรหันต์

นางวิสาขาออกมาดู โอ้...อย่างนี้ไม่ใช่คนมีปัญญา นะ อย่างนี้ไม่ใช่พระหรอก ก็กลับเข้าไปนะ พ่อสามีก็โกรธก็ไม่ว่าจะทำอย่างไร

วันต่อมาภิกษุในพระพุทธศาสนามาบิณฑบาตภิกขาจารที่บ้านเพราะรู้ว่านางวิสาขามหาอุบาสิกาอยู่ที่นี่ นางวิสาขารู้เข้าใจว่าพ่อสามีเค้าไม่เลื่อมใส เพราะภิกษุในพระพุทธศาสนาไม่ปล่อยวาง ยังใส่เสื้อผ้าอาภรณ์อยู่ พวกนี้ยังไม่ปล่อยวาง เค้าก็เฉย เพราะเค้าไม่ศรัทธาไม่เลื่อมใส

นางวิสาขาจึงพูดว่าขอนิมนต์พระมหาเถระเจ้าไปบิณฑบาตที่อื่น เพราะที่นี้พ่อสามีกำลังบริโศคของเค้าอยู่ เค้ากำลังเพลิดเพลिनมีความสุขสนุกสนานในการบริโศคของเค้าอยู่ พ่อสามีได้ยินเข้าก็โมโหขับไล่ นางวิสาขามหาอุบาสิกา

ให้ออกไป นางวิสาขาก็พูดว่า เมื่อก่อนจะเอานางมาก็มีพราหมณ์ผู้ใหญ่ทั้ง ๘ ทั้งฝ่ายนางฝ่ายสามีนะ ก็ต้องทำอะไรให้เคลียร์ให้ถูกต้อง นางวิสาขาก็ได้แถลงการณ์ว่า คำว่าบริโศคของเก่านั้นหมายถึงบริโศคความหลงเอาตัวตนนำชีวิต คำเรียกว่า บริโศคของเก่า ที่เอาธาตุเอาขันธเอาอายตนะที่เป็นตัวเรานั้นแหละคือบริโศคของเก่า มันไม่ใช่คนบริโศคของใหม่นะ ตัวตนนั้นคือของเก่านะ พ่อผู้รู้เข้าใจว่านางนี้แหละ พุดถูกต้อง

เราเอาตัวตนเป็นที่ตั้งนะบริโศคของเก่าบริโศคความหลงที่รูปสวय ๆ ก็ร้อง โอ้ย ๆ ๆ ได้ยินเสียงเพราะ ๆ ก็ร้องโอ้ย ๆ ๆ ได้อาหารอร่อย ๆ ก็ร้องโอ้ย ๆ ๆ ทุกอย่างมีแต่โอ้ยกับโอ้ย เรียกว่าผู้บริโศคของเก่าของหลงนะ เศรษฐีถึงได้เรียกนาง วิสาข่าว่าแม่นะ อย่างนี้แหละ

เราต้องรู้เข้าใจ คนรุ่นใหม่สมัยใหม่เราพัฒนาวิทยาศาสตร์เราต้องพัฒนา ไปพร้อม ๆ กัน

เราคิดดูดี ๆ สิประเทศที่เค้าพัฒนาไปไกลทางวิทยาศาสตร์มันไปไม่ได้นะ เพราะไม่เอาใจไปพร้อม ๆ กัน ผู้ที่ไม่ได้พัฒนาเรื่องจิตเรื่องใจมันก็เหมือนขี่เป่ล้อย มันไปไม่ได้ ต้องรู้เข้าใจ ถ้าไม่เข้าใจแล้วชีวิตนี้มันจะพังทลายเหมือนตึก สตง.นะ

ตึกสตง.ที่พังทลายเพราะไม่รู้ไม่เข้าใจเอาความหลงนำชีวิตเอาความไม่ถูกต้อง นำชีวิต ชีวิตมันต้องพังทลายเหมือนตึก สตง.นี้นะ

ตึก สตง.อยู่ที่กรุงเทพมหานคร ตึก ๓๐ กว่าชั้น ตึก สตง.ด้วยความไม่รู้ไม่เข้าใจ เอาความหลงนำชีวิตเอาทุจริตนำชีวิต ชีวิตมันเลยพังทลาย ชีวิตมันพังทลายนะ ตึกสตง.มันพังทลายด้วยนิติบุคคลตัวตนพังทลายด้วยทุจริตมันจะไปแก้ไขตั้งแต่

ภายนอกมันจะไปพัฒนาตั้งแต่วิทยาศาสตร์จะไปเอาความสุขบนความหลง  
ชีวิตเลยพังทลายนะ

เราเอาตัวตนเป็นที่ตั้งนะ เราคิดดูดีๆ นะ ตึกใหญ่กว่าสูงกว่าตึก สตง.ตั้งหลาย  
สิบตึกที่กรุงเทพมหานครที่ปริมณฑล เค้าย่พังทลายเหมือนตึกสตง. เพราะพอที่จะรับ  
น้ำหนักได้ ไม่ใช่ไม่โก่งกินคอร์รัปชันนะ แต่เค้าย่โก่งกินคอร์รัปชันน้อยพอที่จะรับ  
แผ่นดินไหวจากมณฑลทะเลประเทศพม่า ศูนย์กลางแผ่นดินไหวอยู่ที่เมืองมณฑลทะเล  
ประเทศพม่าห่างไกลกันตั้งนับพันกิโล

นี่ให้เรามองเห็นในแง่มุมความไม่ถูกต้องนะ ชีวิตที่เอาความไม่ถูกต้องนำชีวิต  
มันก็ต้องพังทลายเหมือนตึก สตง.นี้แหละ

เราทั้งหลายถึงต้องเป็นผู้ละอายต่อบาปเกรงกลัวต่อบาป เห็นภัยในวัฏฏสงสาร  
รู้จักความคิดรู้จักอารมณ์เหมือนท่านพระอาจารย์ลี ธมมธโร สมุทฺธปฺรภากร  
ท่านรู้จักความคิดการปรุงแต่งของตัวเอง

เอาตัวตนเป็นที่ตั้ง ชีวิตของเราทั้งหลายมันก็ต้องพังทลาย เพราะมันไม่ถูกต้อง  
มันก็ต้องพังทลายเหมือนตึก สตง. นี้แหละ

ตึก สตง.ที่อยู่กรุงเทพมหานครอยู่เมืองหลวงอยู่เมืองกรุง เป็นศูนย์รวม  
ของประเทศ เหมือนสมองเป็นศูนย์รวมของร่างกาย เหมือนหัวใจเป็นศูนย์รวม  
ของสรีระร่างกาย

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินที่บริหารประเทศ บริหารแผ่นดินไม่เข้าใจ  
ในการประพฤติกการปฏิบัติ เอาแต่ความรู้เอาแต่วิทยาศาสตร์เอาแต่ตัวเอาแต่ตน  
ไปแก้แต่สิ่งภายนอก ไม่ได้แก้ตัวเองไปพร้อม ๆ กัน

การพัฒนาวิทยาศาสตร์มันต้องพัฒนาใจไปพร้อม ๆ กันมันถึงถูกต้องนะ พัฒนาทั้งภายนอกภายในด้วยความรู้ความเข้าใจให้ครบวงจร อริยมรรคองค์แปด ถึงเป็นความรู้ความเข้าใจ เพื่อการประพาสการปฏิบัติมันจะได้สมบูรณ์ สมบูรณ์ทั้ง กายวาจาใจกิริยามารยาทอาชีพด้วยความถูกต้อง

มันต้องรู้ธรรมรู้ปัจจุบันธรรม รู้ธรรมธรรมนุญนะ ถ้าเราไปจัดการแต่สิ่งภายนอก เราไม่ได้จัดการตัวเองมันก็ต้องพังทลายเหมือนตึก สตง.นี่นะ

การบริหารตัวเองบริหารบุคคลอื่น มันต้องรู้เข้าใจแล้วมีปิติมีความสุขมีเอกัคคตา ในการประพาสการปฏิบัติ เพื่อทำหน้าที่ของเราให้สมบูรณ์

ถ้าเรามีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพาสการปฏิบัติมันก็มีความสุขอยู่แล้ว ด้วยความรู้ความเข้าใจ

เราต้องรู้จักการประพาสการปฏิบัติ ทั้งกายวาจาใจกิริยามารยาทอาชีพ เราต้องเน้นมาที่ตัวเราในการประพาสการปฏิบัติ เพื่อทำหน้าที่ของตัวเอง ให้มันสมบูรณ์ เราทั้งหลายจะไม่ได้พังทลายเหมือนตึก สตง.

ถ้าใครมีตัวมีตนบุคคลนั้นคือทุจจริตนะ เราทั้งหลายจะได้รู้ว่าทุจจริตนั้นคือตัวตนนะ ใครเอาตัวตนนำชีวิตบุคคลนั้นคือบุคคลที่ทุจจริต เราต้องรู้จักธรรมรู้จักธรรมนุญ ปัญหาต่าง ๆ นั้นมันอยู่ที่ทุจจริตนะ

การที่จะบริหารตัวเองบริหารบุคคลอื่นต้องยกเลิกทุจจริต ถึงจะเป็นนักบริหาร ตัวเองนักบริหารคนอื่นด้วยการรู้เข้าใจในการบริหารในการปฏิบัติ

ตำแหน่งที่เค้าแต่งให้เราเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นตำแหน่งที่ให้เรามาเสียสละมารับผิดชอบโฟกัสในการประพฤติการปฏิบัติ ไม่ใช่ตำแหน่งที่ให้พวกเราทั้งหลายมาทจริตนะ

ให้ถือว่ามันเป็นตำแหน่งที่ทรงเกียรติมีเกียรติมีศักดิ์ศรี เอาตัวตนเป็นที่ตั้งมันจะมีเกียรติมีศักดิ์ศรีได้อย่างไร ถึงพวกเราทั้งหลายจะพากันใส่สูทผูกเนคไทเป็นผู้ทรงเกียรติมันก็ไม่ใช่ผู้ทรงเกียรตินะ มันเป็นผู้ทรงความหลงต่างหากทรงความโง่ความหลงมกต่างหากละ

เราทั้งหลายต้องรู้เข้าใจ ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจเราจะเข้าถึงบริสุทธิ์คุณ เข้าถึงธรรมบุญเข้าถึงรัฐธรรมบุญไม่ได้ เอาตัวตนเป็นที่ตั้งมันเป็นอบายมุขอบายภูมินะ มันตกอยู่ในภพภูมิของ ๓๑ ภพภูมิ

ในภพภูมิของวิภูฏสงสารนี้มีอยู่ ๓๑ ภพภูมิ ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจมันก็จะอยู่ในระนาบของ ๓๑ ภพภูมินี้แหละ

เค้าถึงมีศัพท์ว่าคน คนนี้หมายถึงตัวถึงตน หมายถึง ๓๑ ภพภูมินี้แหละ ภพภูมิที่เวียนว่ายตายเกิดมีทั้งหมด ๓๑ ภพภูมิ

เราต้องรู้เข้าใจ เราจะได้ประพฤติปฏิบัติ เราจะได้ย่ำต๊อกกับความหลงที่มีศัพท์ว่า “คน” คนนี้ความหมายหมายถึงความไม่รู้ไม่เข้าใจ ความไม่รู้ไม่เข้าใจนั้นมันจะวกวนอยู่ที่เก่า มันจะเป็นผู้ไม่มีศีลไม่มีสมาธิไม่มีปัญญา สัมผัสกับอะไรก็ไปกับสิ่งนั้น ๆ อยู่ในภพภูมินั้น ๆ

เรารู้เราเข้าใจเราจะได้หยุดภพภูมินั้น ๆ ด้วยความรู้ความเข้าใจด้วยการประพฤติการปฏิบัติ เพื่อเราทั้งหลายจะได้ว่างจากสิ่งที่มีอยู่ด้วยความรู้ด้วยความเข้าใจ

ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจเค้าเรียกว่ามันหลง มันวกวนในความหลงอย่างนั้น จิตใจวกวนอย่างนั้นมันจะไปไหนไม่ได้ มันจะเป็นได้แต่เพียงคนเป็นได้แต่เพียงความหลง หัวใจของบุคคลนั้นมันจะอยู่ในระนาบแห่งความหลงหรือว่าหัวใจบ่อนคาสีโน เอาตัวตนเป็นที่ตั้งคือหัวใจบ่อนคาสีโน หัวใจบ่อนทำลายความถูกต้อง หัวใจบ่อนความหลง

ให้เรารู้เข้าใจ เราจะได้เห็นภัยในความไม่ถูกต้องเห็นภัยในวิญญูสงสาร ด้วยปัญญาบริสุทธิ์คุณ ด้วยเข้าถึงความพอเพียงเพียงพอ พอใจยินดีมีปิติมีความสุข มีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ เพื่อเอาธรรมนำชีวิต เอาธรรมนำชีวิตร หัวใจของเราทั้งหลายจะได้หยุดอบายมุขอบายภูมิ

เราทั้งหลายถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจ เราทั้งหลายจะพากันคิดว่า ความสุขทั้งหลาย ได้มาจากสิ่งที่อำนวยความสะดวกความสบายด้วยการพัฒนาวิทยาศาสตร์ อันนี้จริงอันนี้ถูกต้อง ความสุขทั้งหลายมันอยู่พัฒนาหลักเหตุผลหลักวิทยาศาสตร์

เราทั้งหลายต้องมีสัมมาทิฐิเราต้องมีความรู้ความเข้าใจพัฒนาวิทยาศาสตร์ ก็ต้องพัฒนาใจไปพร้อม ๆ กัน ถ้าเราพัฒนาวิทยาศาสตร์มันก็ยังเป็นนิติบุคคล ตัวตนอยู่

เราต้องพัฒนาใจไปพร้อม ๆ กันด้วยความรู้ความเข้าใจเราทั้งหลายนะ ถึงเป็นการพัฒนาครบวงจรด้วยความรู้ความเข้าใจ ถ้าไม่เข้าใจก็จะเอาความหลง นำชีวิตเอาวิทยาศาสตร์นำชีวิต

เราต้องเอาทั้งวิทยาศาสตร์เอาทั้งจิตใจไปพร้อม ๆ กันนะ

เราอย่าไปคิดว่าประเทศสิงคโปร์นั้นนะประเทศเล็ก ๆ เท่าอำเภอหนึ่งของเมืองไทยก็ได้ คำพัฒนาหลักเหตุผลหลักวิทยาศาสตร์เป็นหนึ่งในเอเชีย เพราะเค้าตั้งบ่อนคาสิโน มาเป็นส่วนหนึ่งของประเทศจีนเค้าก็รวยเพราะเค้าพัฒนาตามหลักเหตุตามหลักวิทยาศาสตร์

พวกเราทั้งหลายเมื่อมีปัญญาแล้วต้องรอบคอบนะ มีปัญญาแล้วต้องรอบคอบอย่าลืมนะชีวิตของเรามันเป็นรายรับรายจ่ายนะ เราไปจับทางงูเดียวงูมันจะมากัดเรา งูพิษมันจะมากัดเรานะ การที่เราเอาหลักการอุดมการณ์มันดีแล้วถูกต้องแล้ว เราต้องมีหลักการมีอุดมการณ์แล้วก็มีอุดมธรรมนะ หลักการอุดมการณ์มันดีแล้วถูกต้องหลักเหตุผลหลักวิทยาศาสตร์นะ แต่ต้องไม่ทิ้งอุดมธรรมนะ

เราเอาตัวตนเป็นที่ตั้งเอาความรู้สึกที่เอาตัวเป็นที่ตั้งมันเป็นหลักการเป็นอุดมการณ์แล้วอุดมด้วยความหลงนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านให้เราเอาทั้งหลักการอุดมการณ์แล้วก็ยกเลิกอุดมหลงนะ

ให้เอาอุดมธรรมให้เอาธรรมเอาธรรมบุญมันถึงจะสมบูรณ์เข้าถึงความพอเพียงเพียงพอเข้าถึงความพอดี เราอยากได้มากมันก็ไม่มาก เราอยากได้น้อยมันก็ไม่น้อย เราต้องรู้จักความพอดีเข้าสู่ความสมดุลทั้งรายรับรายจ่าย

เหมือนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าถึงความพอเพียงเพียงพอเข้าถึงความพอดี การประสูติของพระพุทธเจ้าถึงเป็นวันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ ตรีศรูก็เป็นวันเพ็ญ ๑๕ ค่ำเสด็จดับขันธปรินิพพานก็วันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ

เราต้องรู้เข้าใจในการประพณีการปฏิบัติ เราทั้งหลายจะได้รู้หลักการ  
รู้อุดมการณ์แล้วก็อุดมธรรม เราอยู่ที่ไหนก็พากันปฏิบัติได้ เมื่อเรามีลมปราณ  
มีอายตนะภายใน ๖ ภายนอก ๖ มีธาตุทั้ง ๔ ชั้นทั้ง ๕ อยู่ที่ไหนก็ปฏิบัติได้

ให้รู้เข้าใจมีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพณีการปฏิบัติ

อย่าไปคิดด้วยอวิชาความหลงเอาแต่หลักการอุดมการณ์เอาแต่วิทยาศาสตร์นะ  
ถ้าเรารวย รวยความหลงมันไม่ตื่นะ รวยความโง่หลงมงายเรียกว่ารวยไสยศาสตร์  
มันไม่ตื่นะ ไม่ใช่ความดีมันไม่ใช่บารมีไม่ใช่ปัญญาบริสุทธิ์คุณนะ มันเป็นความหลงนะ

ให้เรารู้เข้าใจ อย่าไปคิดว่าทำไมเราโง่ไปตั้งหลายปี ประเทศสิงคโปร์ประเทศ  
เคাঁเล็กนิตเดียวเคাঁตั้งบ่อนคาสีโนเคাঁรวยกัน ประเทศมาเก๊า ก็เหมือนกัน  
เคাঁรวยกัน

ประเทศสิงคโปร์เคাঁมีหลักเหตุผลมีหลักวิทยาศาสตร์นะ เคাঁคิดว่าประเทศ  
สิงคโปร์มันเล็กนิตเดียว จะทำเกษตรกรรมก็ไม่ได้ จะทำอุตสาหกรรมก็ไม่ได้  
ถ้าเราตั้งบ่อนคาสีโนด้วยหลักเหตุผลหลักวิทยาศาสตร์ก็รวยได้ เพราะคนในนี้โลกนี้  
มันคนมีความไม่ฉลาด เอาความหลงนำชีวิต เอาตัวตนนำชีวิตมันมีมาก  
ถ้าเราตั้งบ่อนคาสีโน เราสามารถรวยได้ทางวัตถุ ด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์  
เคাঁถึงพากันตั้งบ่อนคาสีโน จะเรียกบ่อนคาสีโนก็ได้หรือเรียกบ่อนแห่งความหลงก็ได้  
มันคืออันเดียวกัน

ให้เรารู้เข้าใจ ประเทศไทยเราแผ่นดินกว้างใหญ่ไพศาลเราต้องรู้เข้าใจว่า  
เราทั้งหลายอย่ายินดีในการเอาความหลงนำชีวิต อย่าไปยินดีในการเอาบ่อนคาสีโน  
นำชีวิตนะ

พระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ ศาสดาทุกศาสนาเค้ามายกเลิกบ่อนคาสีโน  
มายกเลิกอบายมุขอบายภูมิ ให้เรารู้เข้าใจ ถ้าเรารู้เข้าใจ ทุกอย่างนะไม่มีปัญหา  
ปัญหาอยู่ที่เราไม่รู้ไม่เข้าใจนะ

ท่านพุทธทาสภิกขุเป็นคนดีประกอบด้วยปัญญา เป็นนักวิทยาศาสตร์รุ่นใหม่  
สมัยใหม่ พัฒนาทั้งวิทยาศาสตร์ พัฒนาทั้งวัตถุ เข้าถึงความพอเพียงเพียงพอ  
เป็นพระดีของประเทศของโลกนะ ท่านถึงพูดจากใจจากพระนิพพานว่า

|                               |                                     |
|-------------------------------|-------------------------------------|
| เป็นมนุษย์ เป็นได้ เพราะใจสูง | เหมือนหนึ่งยุง มีดี ที่แววขน        |
| ถ้าใจต่ำ เป็นได้ แต่เพียงคน   | ย่อมเสียที ที่ตน ได้เกิดมา          |
| ใจสะอาด ใจสว่าง ใจสงบ         | ถ้ามีครบ ควรเรียก มนุสสา            |
| เพราะทำถูก พูดถูก ทุกเวลา     | เปรมปรีดา คั่นวัน สุขสันต์จริง      |
| ใจสกปรก มีดมัว และร้อนร้าว    | ใครมีเข้า ควรเรียก ว่าผีสิง         |
| เพราะพูดผิด ทำผิด จิตประวิง   | แต่ในสิ่ง นำตัว กลัวอบาย            |
| คิดดูเถิด ถ้าใคร ไม่อยากตก    | จงรีบยก ใจตน รีบชวนขวย              |
| ให้ใจสูง เสียได้ ก่อนตัวตาย   | ก็สมหมาย ที่เกิดมา อย่าเชื่อน เอย ๆ |

.....